

פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (9/2020)
שהתקיימה בתאריך 31/05/2020 בירושלים ובאמצעות אמצעי תקשורת

נוכחים מקרב חברי המועצה:

יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית
אנדרו אביר, המשנה לנגיד הבנק
סגי איתן

אמיר ירון, נגיד הבנק (באמצעי תקשורת בנושאים: 2, 3, 4 ו-14)
נעים נג'אר

נוכחים מקרב עובדי הבנק:

יוני אתר, יועץ למנכ"ל
קייטי זירד, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית (באמצעי תקשורת)
חזי כאלו, מנכ"ל הבנק
אילן סוציאנו, עוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית (באמצעי תקשורת)
שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי (באמצעי תקשורת)
אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
טידה שמיר, היועצת המשפטית (באמצעי תקשורת)

נוכחים נוספים בנושא 2 בסדר היום:

אנדי פרידמן, מנכ"ל משותף חברת OD CONSULTING
פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

נוכחים נוספים בנושא 4 בסדר היום:

יגאל אונא, ראש מערך הסייבר הלאומי
יעל גורן חזקיה, עוזרת של ראש מערך הסייבר הלאומי
אבנר זיו, מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע (באמצעי תקשורת)
גיל פולק, מנהל יחידת ההגנה בסייבר

נוכחים נוספים בנושא 5 בסדר היום:

יאיר ארצי, שותף מנהל בחברת cpm (באמצעי תקשורת)
עוזי בוכבינדר, מנהל הפרויקט, חברת cpm
יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
אליצור ויזר, עוזר ליועצת המשפטית
יונתן מור, הביקורות הפנימית
יואב סרנה, מנהל חברת הבקרה והבטחת האיכות (באמצעי תקשורת)
שי פרץ, ראש מינהלת פרויקט הבינוי
רחל צימלס, היחידה לתכנון וכלכלה (באמצעי תקשורת)

נוכחים נוספים בנושא 6 בסדר היום:

נועה לוין, מנהלת אגף חשבות, מחלקת חות"ם (באמצעי תקשורת)
מרגלית רוקח, מנהלת יחידת בקרה ודיווח, מחלקת חות"ם (באמצעי תקשורת)

סדר היום:

1. אישור פרוטוקולים
2. הצגת תוצאות סקר ארגוני
3. עדכוני הנגיד והמנכ"ל
4. סקירה על תחום הסייבר
5. פרויקט הבינוי
6. התקשרות עם ר"ח מבקר
7. דוח ביקורת בנושא תהליכי הנפקה של מטבעות זיכרון
8. דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח ביקורת בנושא רשות ייעודית פיננסית לשעת חירום
9. דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח ביקורת בנושא פיקוח על הבנקים-סייבר
10. דוח ביקורת בנושא מערכת מלוות חוץ
11. דוח ביקורת בנושא ביעור מלוות חוץ
12. דוח הביקורת הפנימית לסיכום המחצית השנייה לשנת 2019
13. עדכונים מהוועדה לענייני ביקורת
14. שונות

הדיון:

נושא 1 בסדר היום: אישור פרוטוקולים

המועצה דנה בטיטוט הפרוטוקולים משיבותיה שהתקיימו ב-3 בנובמבר 2019 וב-27 בדצמבר 2019.

החלטות:

המועצה מאשרת את הפרוטוקולים משיבותיה שהתקיימו ב-3 בנובמבר 2019 וב-27 בדצמבר 2019.

נושא 3 בסדר היום: עדכוני הנגיד והמנכ"ל

עדכוני הנגיד

נגיד הבנק שיבח את פעילותה של החטיבה לטכנולוגית המידע, אשר איפשרה לבנק להמשיך לתפקד היטב גם במהלך המשבר הבריאותי ובתוך כך לקיים ישיבות באמצעות אמצעי תקשורת, ואפילו ישיבות רבות משתתפים.

עדכוני המנכ"ל

מנכ"ל הבנק דיווח כי הבנק מתמודד עם אתגרים בתחום הבטיחות: בקשר לסיום בניית מרכז הטכנולוגיה והחירום; בקשר לשיפוץ החזיתות בבניין הבנק ברחוב לילינבלום בת"א – שעליו הוא דיווח למועצה בישיבה הקודמת; ובקשר להתמודדות עם נגיף הקורונה בהתאם לתנאי התו הסגול. המנכ"ל דיווח על אירוע בתחום הבטיחות שהתרחש, כשבועיים קודם, בתת-הקרקע של מרכז הטכנולוגיה והחירום, ושבגינו נפצע קל פועל של הקבלן. לאחר האירוע עצר הבנק את העבודות באתר ונערך תחקיר.

חבר מועצה שאל מהו שיעור עובדי הבנק שעדיין נמצאים בחל"ת.

מנכ"ל הבנק השיב כי השיעור עומד על כ-20 אחוז והדגיש כי ההחלטות לגבי היעדרותם עובדים אלה מתקבלות בתיאום עימם.

המערכת לשיתוף בנתוני אשראי

המנכ"ל דיווח כי לאחרונה חל גידול בהיקף השימוש במערכת לשיתוף בנתוני אשראי. הוא סקר את השינויים שחלו בהיקף השימוש בקרב סוגים שונים של משתמשים. המנכ"ל גם ציין כי הוחלט להביא לידיעת ספקי האשראי ונוטלי האשראי את המידע שלילי שהגיע למערכת בתקופת הקורונה, כדי שיוכלו להבחין במידע השלילי הנובע מהשפעת התקופה על מצבם הפיננסי של נוטלי אשראי

ולהביאו בחשבון. המנכ"ל הוסיף כי הממונה על שיתוף בנתוני אשראי הנחה את לשכות האשראי לבחון את אופן התקופה שבה יש לשקלל את המידע השלילי האמור בתוך המודלים שלהם שבאמצעותם מפקים דירוג אשראי. זאת, בהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם. המנכ"ל מסר כי המערך לטיפול בפניות הציבור בעניין המערכת פועל כהלכה ומספק מענה מלא לפניות. הוא עדכן כי הוגשו מספר תביעות כנגד הבנק על ידי אנשים שטענו כי המידע אודותם המצוי במערכת לשיתוף בנתוני אשראי אינו נכון וכתוצאה מכך נפגעה יכולתם לגייס אשראי ונגרמו להם נזקים כספיים או נזק למוניטין. המחלקה המשפטית מטפלת בתביעות ואף נעזרת בגורמים בפרקליטות.

1*

חבר מועצה אחר הזכיר כי הוא הציע לבנק לבחון אפשרויות להוציא את המערכת מחזקתו, מפני שבמדובר בפעילות בעלת מאפיינים שירותיים לציבור, החורגים באופן ברור מאופי הפעילות שאיפיינה עד כה את בנק ישראל כבנק מרכזי.

חבר מועצה ציין כי תחזוקת ותפעול המערכת מטילים מדי שנה נטל כספי כבד על הבנק.

מנכ"ל הבנק ציין כי בעולם יש לא מעט דוגמאות לתפעול מערכות דומות על ידי הבנקים המרכזיים. בישראל חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, מטיל על בנק ישראל להפעיל את המערכת וגם לשמש כרגולטור שלה. העלויות שהמערכת מטילה על הבנק, כמו גם מידת אחריותו והתשומות אחרות הנדרשות ממנו, גבוהות בהרבה מאלה הכרוכות בהפעלת מערכות תשתית אחרות שבאחריותו, למשל מערכת זה"ב.

משבר הקורונה

מנכ"ל הבנק ציין כי הבנק משתלב בהערכות המצב ובתהליך של הפקת הלקחים שהמל"ל מוביל. בימים אלה נערך בבנק תהליך פנימי של הפקת לקחים, שבו נוטלות חלק כל ההחלטות והמחלקות. המנכ"ל ציין כי כבר עכשיו אפשר לציין נקודות לשימור ונקודות לשיפור.

בין הנקודות לשימור הוא מנה את העובדה שהבנק צלח עד כה את המשבר בהצלחה, עם מעבר משגרה לחירום גם בתנאים של חוסר וודאות תוך שמירה על בריאות העובדים ועמידה מלאה בכל יעדי השירות. המנכ"ל הדגיש כי הבנק יישם צעדים שונים למניעת התפשטות הנגיף עוד לפני שפורסמו ההנחיות הרשמיות. בדיעבד התברר כי הצעדים שבהם נקט הבנק היו מחמירים יותר. למשל, בעניין ביזור עובדים בין האתרים השונים של הבנק והטלת מגבלות על ישיבות עבודה. בזכות עבודה מאומצת של החטיבה לטכנולוגית המידע הבנק גם השתמש מהר מאוד בכלים טכנולוגיים המאפשרים עבודה מרחוק. גם היחידה להמשכיות עסקית תפקדה היטב, תוך שמירת קשר רציף עם הגופים הרלוונטיים כמו המל"ל ופיקוד העורף.

בין הנקודות לשיפור מנה המנכ"ל את: לאפשר לבנק לקבוע באופן עצמאי את היכולות והצרכים שלו בעיתות חירום, ולהפחית את התלות בהנחיות של גופים חיצוניים, כמו הממונה על השכר במשרד האוצר; לגבש מדיניות ונוהלים לעבודה מרחוק בעיתות חירום, אך גם לצרכים אחרים; להרחיב את מגוון האמצעים הטכנולוגיים המאפשרים לבנק להתנהל בעיתות חירום ואף לחסוך עלויות בעת שגרה, למשל עלויות של מקום או של נידוד עובדים לצורך השתתפותם בישיבות. המנכ"ל אמר כי צריך לשקול העמדת תקציב מיוחד

¹ הוחלט לא לפרסם – התייעצות משפטית.

לשעת חירום, שיהיה חלק מהתקציב השנתי של הבנק, ויאפשר לרכוש אמצעים שונים כדי להתמודד עם עת החירום, כמו אמצעי המיגון שנרכשו לצורך מניעת ההדבקה בנגיף הקורונה.

זמינות עובדי התחזוקה

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית שאלה את המנכ"ל אם הוא יכול לעדכן את המועצה בדבר יישום ההמלצות בנוגע לזמינות עובדי תחזוקה.

מנכ"ל הבנק השיב כי הנושא יטופל במסגרת היערכות הבנק לתחזוקת מרכז הטכנולוגיה והחירום.

נושא 14 בסדר היום: שונות

בקשת המבקר הפנימי

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית אמרה כי המבקר הפנימי מבקש מהמועצה לאשר את הארכת כהונתו כחבר בוועדת הביקורת של בית התפוצות, בשנה נוספת. היא הזכירה כי לפני כשנה אישרה המועצה למבקר לכהן כחבר באותה ועדת ביקורת.

חבר מועצה אמר שאפשר אפילו לראות בכהונת המבקר הפנימי בוועדה כמעין שליחות.

המבקר הפנימי אמר כי ועדת הביקורת של בית התפוצות מתכנסת 4 פעמים בשנה, והבהיר כי השתתפותו בה היא בהתנדבות.

החלטות:

המועצה המינהלית מאשרת למבקר הפנימי לשמש כחבר בוועדת הביקורת בבית התפוצות. אם יתגלעו ניגודי עניינים בין עיסוקו זה לבין עבודתו בבנק, הוא ידווח ליועצת המשפטית של הבנק אשר תנחה אותו כיצד לפעול. אם התפקיד יגרום לפגיעה בעבודתו בבנק ישראל, הוא יפרוש מתפקידו כחבר בוועדת הביקורת בבית התפוצות.

נושא 2 בסדר היום: הצגת תוצאות סקר ארגוני

מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל ציינה כי הסקר נערך אחת לשנתיים. מאז הסקר האחרון חלו שינויים רבים בבנק, ובראשם חילופי הנגידים. היא מסרה כי מאז הסקר האחרון השקיע הבנק משאבים רבים בתחום משאבי אנוש, בין השאר כדי לתת מענה לממצא שעלה בסקר האחרון – תחושה בקרב עובדים כי אינם ממששים באופן מיטבי את הפוטנציאל הטמון בהם.

המנכ"ל המשותף בחברת OD CONSULTING (להלן – הסוקר) תיאר בקצרה את ניסיונו המקצועי ואת מבנה החברה שבראשה הוא עומד, המתמחה בתחום הפנים-ארגוני ועורכת סקרים בתחום זה בהרבה ארגונים. הוא אמר כי סקירתו בפני המועצה תכלול שלושה היבטים עיקריים של הסקר: ההיבט העובדתי, משמע ממצאי הסקר שכלל 86 שאלות; ניתוח הממצאים – העמדתם אל מול שאלות עבודה מרכזיות; הצגת התופעות המרכזיות המאפיינות את הבנק, בעיקר בתחום הניהול והמנהיגות ובתחום התרבות הארגונית.

חבר מועצה שאל אם הסקר הנוכחי קשור לסקר הקודם.

הסוקר השיב כי הוא ניסה לאזן בין היכולת לערוך השוואה בין שתי התקופות, בעיקר בנוגע לממצאים בולטים שעלו מהסקר הקודם, לבין מתן מענה לצרכים המיוחדים את העת הנוכחית. הוא ציין כי הסקר נערך במהלך נובמבר-דצמבר אשתקד, משמע בטרם תקופת הקורונה. הוא הדגיש כי אירועים משמעותיים, כדוגמת הקורונה, נוטים להעצים תוצאות של סקרים ארגוניים, לפחות בטווח הקצר,

מפני שהם גורמים לשינויים משמעותיים בארגון. הוא ציין כי כל יחידה בבנק המונה מנהל ולפחות 5 עובדים קיבלה ניתוח של התוצאות שהתקבלו בה. כמו כן נערך ניתוח נפרד על אוכלוסיית הסטודנטים המועסקים בבנק. הוא ציין כי ככלל ההציונים שהעניקו הסטודנטים למאפיינים שונים של העבודה בבנק ישראל, היו גבוהים מעט בהשוואה לשאר העובדים. הוא אמר שזו תופעה מוכרת. בהתייחסו למונח Overall Employee Experience – החוויה הכוללת של העובד בבנק ישראל – הוא אמר כי אפשר לחלק אותה לשניים: מחד גיסא, עובדי הבנק, ככלל, חשים שהארגון דואג להם, מקנה להם ביטחון תעסוקתי ויציבות ואף יגן עליהם אם ייקלעו לקשיים. תפישת התפקיד היא לרוב של תפקיד מקצועי מאוד הנותן מענה לצורך באתגרים ובמשמעות מקצועית. גם סביבת העבודה הקרובה, קרי הצוות והיחידה הארגונית שאליהם שייך העובד, נתפשת כנכס. מאידך גיסא הסקר חושף בעיות ברמה המערכתית. למשל התחושה שהמנהיגות של הבנק, משמע ההנהלה הבכירה, הכוללת את הנגיד, המנכ"ל ומנהלי החטיבות והמחלקות, מתקשים לחבר את העובדים לחזון ולאסטרטגיה של הבנק, חיבור שלדעת העובדים הוא נדבך חשוב בעבודתם. גם דרג הביניים של המנהלים בבנק לא מצליח מספיק במשימה זו.

חבר מועצה אמר שכאשר הסקר נערך עדיין הייתה אי בהירות בנוגע למהלך האסטרטגי של הבנק, שהיה בתחילת דרכו. הוא שאל אם אפשר להעריך את השפעת המהלך על תוצאות הסקר.

הסוקר השיב כי העובדה שעובדים העניקו ציונים נמוכים יחסית לשאלות שעסקו באסטרטגיה ובחזון, נובעת מעמעום מסוים בנוגע לשני אלה. יתר על כן, העובדה שהעובדים חשים כי המנהלים ובעיקר ההנהלה הבכירה לא מחברת אותם כראוי לחזון ולאסטרטגיה של הבנק, היא לדעתו מעין תמרור אזהרה, מפני שהעובדים הם ציר מרכזי בדרך למימוש האסטרטגיה. הוא הוסיף כי חשוב שההנהלה הבכירה תרתום את העובדים למהלך, וחשוב לא פחות שדרגי הביניים של הניהול ייטיבו לתרגם את האסטרטגיה למונחים אופרטיביים, ושכל הגופים בבנק ישתפו פעולה באופן מיטבי להשגת המטרה המשותפת. לכן צריך לוודא כי הבנק, כגוף אחד, ערוך היטב ליישום האסטרטגיה.

הסוקר ציין כי אומנם העובדים תופשים את הבנק כארגון המאפשר להם להתפתח במישור המקצועי, אבל יש להם ביקורת על האפשרויות להתקדם במעלה ההיררכיה הארגונית או להחליף תפקיד באמצעות ניידות לרוחב הארגון. יש גם ביקורת על תיפקוד מנהלים בדרג הביניים כסוכני שינוי וכמנהיגים.

בתשובה לשאלת חבר מועצה אמר הסוקר כי כ-80 אחוז מעובדי הבנק השתתפו בסקר, שיעור שהוא לדבריו נאה בהחלט.

בתשובה לשאלת חבר מועצה ציינה מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל כי ועד העובדים נרתם לעודד את העובדים למלא את שאלון הסקר, וסייע להפיג את החשש מפני האפשרות שאפשר יהיה לזהות את המשיבים למרות שהנהלת הבנק התחייבה כי הסקר הוא אנונימי.

הסוקר ציין כי בהתאם למתודולוגיה נוכח מתוצאות הסקר שאלונים שבהם 80 – 90 אחוז מהתשובות היו בקצה הסקאלה, העליון או התחתון. שיעור הניכוי בבנק היה כ-7 – 8 אחוזים, שהוא שיעור הדומה מאוד לבנצ'מרק. כמו כן, נערכה בדיקה אם השאלונים שנוכו קשורים ליחידות מסוימות.

חבר מועצה שאל אם השאלות היו ביוזמת הבנק או הסוקר, והסוקר השיב כי היה שילוב בין השניים. מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל הוסיפה כי לצד השאלות המשותפות לכל עובדי הבנק היו שאלות שנוסחו על ידי החטיבות ויועדו לעובדי החטיבה בלבד.

חבר המועצה הקודם אמר כי מעניין יהיה לראות את תוצאות הסקר בחתך של חטיבות.

הסוקר ציין כי יש שונות ניכרת בתוצאות הסקר בין החטיבות בבנק. הוא הסביר כי הציון הממוצע של התשובות בסקר היה 8.59. אומנם לציון זה אין משמעות בפני עצמו וגם לא בהשוואה לארגונים אחרים, אבל הוא משמש כבנצ'מרק והכלל הוא שמתייחסים לקטגוריות שהציון הממוצע שלהם גבוה או נמוך ממנו בחצי סטיית תקן או בסטיית תקן אחת. נמצא למשל כי רמת המחברות הרגשית של העובדים לבנק היא גבוהה, למשל שאלות כמו "אני גאה לעבוד בבנק ישראל" או "אני רוצה להישאר ולעבוד בבנק ישראל בשנים הקרובות" קיבלו ציון גבוה. כמו כן נמצא כי שאלות הקשורות למעגלי קירבה לעובד קיבלו ציונים גבוהים יחסית – למשל: פירגון למנהל הישיר, יכולת להביא לידי ביטוי את הרמה המקצועית שלי, יכולת להשפיע ולהעלות רעיונות חדשים, סמכויות ועצמאות לבצע מטלות ואפשרות לבטא דעות באופן חופשי ועצמאי. לעומת זאת, ככל שמתרחקים ממעגלי הקרבה לעובד, הציונים הולכים ופוחתים. שלוש הקטגוריות שקיבלו את הציונים הנמוכים ביותר הן: ממשקי העבודה בין החטיבות ותהליכי העבודה שאמורים לתמוך בממשקים אלה; יכולתן של הנהלה הבכירה של הבנק ושל הנהלות החטיבות להניע את העובדים; ואוסף של נושאים הקשורים לאפשרויות הקריירה והקידום של עובד.

מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל ציינה כי בשאלון היו גם שאלות פתוחות שעליהן העובדים ענו בפתיחות תוך שימוש במלל חופשי. לדבריה, עובדים רבים יחסית הביעו דיעה באמצעות שאלות אלה, מה שמוכיח כי קיימת פתיחות וכי אין חשש בקרב העובדים מלהביע דעה.

חבר מועצה אמר כי הדבר מעיד גם על האיכות הגבוהה של עובדי הבנק. הוא גם העיר כי הציונים הנמוכים שניתנו לקטגוריות מסוימות אינם נמוכים באופן אבסולוטי אלא באופן יחסי.

הסוקר ציין כי גם היבטים של חדשנות ויזמות קיבלו ציונים נמוכים יחסית, ואמר שהבנק צריך להחליט עד כמה הוא רוצה לחזק היבטים אלה. בנוסף על הבנק לקחת לתשומת ליבו את השונות בין אוכלוסיות שונות בבנק המוגדרות על פי הוותק שלהן, ובעיקר להקדיש תשומת לב לאוכלוסיית העובדים בעלי ותק של 6 עד 10 שנים, שהיא האוכלוסייה עם שביעות הרצון הנמוכה ביותר באופן יחסי.

חבר מועצה שב וביקש לספק למועצה את ממצאי הסקר בחתך של חטיבות.

חבר מועצה אחר שייבא את הנהלת הבנק על נכונותה להסתכל פנימה כדי ללמוד ולהשתפר, והוסיף כי כעת צריך לבחון מה עושים עם תוצאות הסקר, ולכך תקדיש המועצה דיון מיוחד.

החלטות:

1. המועצה מבקשת לקיים דיון בתוכנית הפעולה לטיפול באתגרים המרכזיים.
2. המועצה מבקשת לקבל את הנתונים שהוצגו, לפי חטיבה.

נושא 4 בסדר היום: סקירה על תחום הסייבר

מנכ"ל הבנק העבודה אמר כי הבנק עובד עם מערך הסייבר באופן צמוד הכולל העברת ידע ומידע ותדרכים בנושא ההגנה על מערכות המידע של הבנק, שחלקן מוגדרות כמערכות תשתית קריטיות לפעילות הכלכלית והפיננסית של המשק הישראלי. לדבריו,

הבנק מקפיד מאוד בהגנה על מערכותיו מפני שחזירה אליהן עלולה לגרום לפגיעה אנושה באמון הציבור במערכת הפיננסית בכלל ובמטבע בפרט. כמו כן חזירה לחלק מהמערכות עלולה לגרום לפגיעה בפרטיות.

ראש מערך הסייבר הלאומי ציין כי מערך הסייבר הינו הרגולטור – לעניין הנחיות הגנת הסייבר – של הגופים המוגדרים תשתיות קריטיות במדינת ישראל זאת מכוח חוק הסדרת הביטחון בגופים ציבוריים. בנק ישראל נמנה על גופים אלה ולדבריו, רמת המודעות בבנק ישראל לסיכונים הסייבר היא גבוהה, אבל בתחום זה אסור לשקוט על השמרים. ראש המערך הוסיף כי הגנת הסייבר נחלקת לשני תחומים עיקריים: הגנה על מידע והגנה על תשתיות פיזיות. בבנק ישראל עיקר ההגנה מתמקדת במערכות מידע, אך הוא נדרש להגן גם על נכסים פיזיים הנשלטים על ידי מערכות מידע, ובראשם מערכת המטבע (ניהול המזומנים). ראש מערך הסייבר הדגיש כי תפקידו העיקרי של המערך הוא למנוע נזק שעלול להיגרם מתקיפת סייבר המוגדרת כהשגת שליטה ללא רשות במערכת מידע. הנזק כתוצאה מחזירה לא מורשית למערכת מידע יכול להתבטא ב-4 דרכים: מחיקת מידע; גניבת מידע; ביצוע פעולות מזיקות; נזק תודעתי – תחום שכיום יש לו משקל מכריע, כי מעבר לנזק הישיר קיימת סכנה לאובדן אמון הציבור. לדבריו, קל לערער את אמון הציבור וקשה לשקם אותו. בהקשר זה הוא דיבר על הסיכון ליציבותה של המערכת הפיננסית ובתשובה לשאלת חבר מועצה הוא דיווח על הסטטוס של הגדרת המערכות שב"א ומס"ב כמערכות קריטיות.

ראש מערך הסייבר הוסיף כי נשק הסייבר שונה מנשק קונבנציונאלי בשני היבטים עיקריים: הוא זול יחסית ואפשר לעשות בו שימוש חוזר. יתר על כן הצד המותקף יכול להשתמש בנשק של התוקף. בגלל ההבדלים הללו נשק הסייבר, לפחות עד רמה מסוימת, עשוי להיות נחלת הכלל. ואכן התוקפים עשויים להיות שונים מאוד זה מזה – החל במדינות, עבור בארגוני טרור וארגוני פשע וכלה בצעירים משועממים. ראש המערך עדכן אודות מוקד 119, אותו מפעיל המרכז המבצעי של מערך הסייבר הנותן מענה 24/7, בו אפשר לדווח על חשש לתקיפת סייבר ולקבל סיוע.

ראש מערך הסייבר ציין כי המגזר הפיננסי הוא אחד מחמישה מגזרים שהמערך מסייע להם. המל"פ (המרכז לרציפות פיננסית) פועל בעזרת הרגולטורים במגזר הפיננסי כדי להגביר את המודעות בקרב הגופים הפיננסיים ולחזק את עמידותן של התשתיות הקריטיות כנגד תקיפות סייבר. הוא ציין כי על המערך אומנם מוטלת אחריות רבה למנוע נזקי סייבר למערכת הפיננסית, אבל סמכויותיו אינן מספיקות.

חבר מועצה שאל אם התשומות שבנק ישראל מקצה להגנת הסייבר מספקות.

מנהל היחידה להגנת הסייבר השיב כי יש מודעות גבוהה בקרב ההנהלה הבכירה של הבנק לסיכונים הסייבר, והיא מקצה משאבים רבים להגנה מפניהם. להערכתו, אין בעיה של תקציב אלא שהיקף כוח האדם העומד לרשותו הוא מוגבל, ולכן הוא נדרש כל העת לתעדף משימות ולתזמן את הפעילויות כדי שיישתלבו אלה באלה באופן המיטבי. לכן, תוספת תקציב לא תוכל לסייע לקדם את המשימות מהר יותר. הוא הוסיף כי היחידה שבראשה הוא עומד מצויה בקשר יומיומי עם מערך הסייבר.

ראש מערך הסייבר ציין כי הנהלות של ארגונים מודעות כיום מאוד לאיומי הסייבר ולכן הן קשובות ונכונות לספק את צורכי הארגון בתחום זה. הוא הוסיף כי מה שמבדיל בין ארגונים בהיבט של ההיערכות כנגד הסיכונים הוא מידת ההטמעה של הנושא לרוחב הארגון, ולהערכתו הנושא מוטמע היטב בבנק ישראל.

חבר המועצה הקודם שאל באיזו מידה המערכות האלקטרוניות המשמשות לקיום ישיבות וירטואליות ולעבודה מרחוק, מוגנות.

ראש מערך הסייבר השיב כי אומנם הכלים המאפשרים את רציפות התפקוד בתקופת הקורונה אינם חסינים לגמרי מתקיפות סייבר, מה גם שמספר התוקפים עלה בתקופה זו באופן משמעותי, בגלל המעבר לעבודה ומתן שירותים מרחוק. אולם צריך להביא בחשבון את שקלול התמורות (tradeoff) בין הסיכון לבין התועלת. להערכתו, אמצעי ההגנה על המחשבים המשמשים לעבודה מרחוק הם טובים. הוא הוסיף כי ברור שככל שהשימוש באמצעים דיגיטליים יתרחב ויתפתח, גם איומי הסייבר ילכו ויתעצמו.

מנהל היחידה להגנת הסייבר הוסיף כי לצורך העבודה מרחוק לא חל כמעט שינוי בכלי ההגנה הקיימים, אלא שהבנק הרחיב במידה ניכרת את מספר המחשבים הניידים המוקצים לעובדים.

חבר המועצה הקודם הציע לייחד דיון במועצה בעניין היערכות הבנק לאיומי סייבר בתקופת הקורונה.

נושא 5 בסדר היום: פרויקט הבינוי

ראש מינהלת פרויקט הבינוי דיווח מתנהל תהליך המסירה של הקומות העיליות של מרכז הטכנולוגיה והחירום לידי הבנק. לדבריו מספר ההסתייגויות (רג'קטים) הוא נמוך יחסית. כך גם לגבי החניון החיצוני הצמוד למבנה. עדיין נותרה עבודה, המוערכת בכשבועיים על ה"ציר הלוגיסטי" המצוי בצד המזרחי של המבנה. ראש המינהלת ציין כי הקבלן קיבל לידיו בשבוע שעבר את האישור לאכלס את המבנה (טופס 4). הוא הוסיף כי בתת-הקרקע של המבנה נערכות בדיקות קפדניות של התאמת המבנה לתקן Tier4 שאותו אמורה להעניק חברת Uptime הנמצאת בחוץ לארץ. הואיל ולפי שעה נציגי החברה אינם יכולים להגיע לישראל, הבנק העביר לה צילומים של המבנה, בצורה מאובטחת, וכעת הוא ממתין לתשובתה. לדבריו, מדובר בבדיקות ייחודיות בתחום הבנייה בישראל.

מנכ"ל הבנק דיווח כי הקבלן מנע מהבנק להכניס ריהוט לקומות העיליות שנמסרו לחזקתו, על רקע מחלוקת כספית בין הצדדים. הוא גם דיווח על תקלה שהתרחשה בחשמל של הבניין, וציין כי הבנק טרם קיבל לידיו את כל מערכות התשתית המורכבות שבמבנה. תהליך קבלת המערכות, שגם הוא מורכב מאוד, מתרחש בימים אלה.

מנהל חברת הבקרה דיווח על המו"מ שהוא עורך בשם הבנק עם הקבלן, בנוגע לתביעות ההדדיות של הצדדים, ומסר את הערכותיו בעניין זה.

התקיים דיון באשר להתנהלות הרצויה לבנק כלפי הקבלן.

נושא 6 בסדר היום: התקשרות עם ר"ח מבקר

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הזכירה כי לפני כשנה אישרה המועצה את המינוי של משרד "קוסט פורר גבאי את קסירר Ernst & Young" כרואה החשבון המבקר של הבנק, ובספטמבר אשתקד אישרה המועצה את החלטתה לאחר שהתקבל מהמשרד מכתב המאשר ללא כל ספק כי לא קיים במינוי חשש לניגוד עניינים או לפגיעה באי תלות. היא גם הזכירה כי מינוי רואה החשבון אושר לאחר הליך מעין מכרזי שהסתיים לפני כשנה, שבו נקבע כי אפשר יהיה להתקשר עם המשרד לתקופה של שנה, ולהאריך את ההתקשרות בתקופות נוספות של שנה בכל פעם, עד חמש שנים במצטבר. כעת המועצה מתבקשת להחליט אם להאריך את המינוי בשנה נוספת. היא הוסיפה כי ממחלקת חות"ם נמסר שהגורמים המקצועיים הרלוונטיים בבנק המליצו על השירות שהמשרד מספק.

מנהלת אגף החשבות אמרה כי בחוות הדעת ציינה מנהלת יחידת תיאום מערכות ובקרה כי מחלקת חות"ם מרוצה מהשירות שהמשרד מספק, שמתאפיין במקצועיות ובזמינות.

מנהלת יחידת תיאום מערכות ובקרה אמרה כי חוות הדעת שהועברה על ידי המחלקה מתבססת גם על חוות הדעת של חטיבות אחרות בבנק הנוטלות חלק בהליך הביקורת על הדוחות הכספיים – כמו חטיבת השווקים והחטיבה לטכנולוגיית המידע – שגם הן הביעו שביעות רצון מהמשרד.

חבר מועצה שאל מהו היקף שעות העבודה שבוצעו בביקורת.

מנהלת יחידת תיאום מערכות ובקרה השיבה כי טרם התקבל דיווח על כל השעות. עם זאת, לפי הערכת השעות של המשרד הנסמכת על השעות שבוצעו בפועל, סוכם עם המנהלת היוצאת של מחלקת חות"ם כי היקף הביקורת בשנה החולפת יגיע לכ-2,300 שעות.

החלטות:

על פי סעיף 20(א)(9) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, החליטה המועצה להאריך בשנה את מינויו של משרד קוסט פורר גבאי את קסירר Ernst & Young כרואה החשבון המבקר של הבנק.

נושאים 7-13 בסדר היום לא נדונו מפאת קוצר הזמן